

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

2022 m. sausio 12 d. Nr. 4D-2021/1-1560
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Erika Leonaitė 2021 m. gruodžio 30 d. gavo X (toliau vadinama – Pareiškėja) skundą dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau vadinama – Inspekcija) tarnautojų neveikimo, kai Pareiškėjai nepateikiamas atsakymas į jos skundą.

2. Pareiškėja skunde Seimo kontrolieriui, be kita ko, nurodo:

2.1. „2021 m. rugpjūčio 30 d. su kaimynais skundu kreipėmės į Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministerijos (toliau – inspekcija). Skundo esmė tai, kad vienas iš kaimynų ([duomenys neskelbtini], Lygialaukis, Paberžės sen., Vilniaus rajonas) savavališkai, be kaimynų sutikimų bei be projekto ekspertizės išgriovė ir toliau griaua savo bute pastato nešančias sienas / konstrukcijas bei keičia pastato fasadą (vietoj dviejų buto langų išgriovė sienas ir padarė duris). Nuo minėtų griovimo darbų visame pastate skilo sienos, tiek lauko, tiek ir vidinės. Mano buto, esančio virš kaimyno buto, kuriame ir vyksta sienų griovimo darbai, visų kambarių sienos įskilo, pajudėjo kambarių durų staktos, taip pat įskilo lubos. Neaišku, ar namas netapo avariniu ir ar saugu gyventi bute.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta)

2.2. „Inspekcija vilkina skundo nagrinėjimą, nors gali būti, kad dėl nešamųjų pastato konstrukcijų nugriovimo gyvenamasis namas tapo avariniu ir galimai jame jau nesaugu gyventi. Telefonu ir laiškais bendravau su inspekcija, prašiau kaip įmanomai greičiau išnagrinėti skundą, kol neatsitiko kokia avarija ar namas nepradėjo griūti galutinai, tačiau išgirdau tik pasiteisinimą, kad trūksta darbuotojų ir nespėja nagrinėti skundų.“

2.3. „2021 m. spalio 29 d. iš inspekcijos gavau raštą dėl pranešimo nagrinėjimo termino pratęsimo, kuriame buvo parašyta, kad inspekcijai reikalinga daugiau laiko išvadoms pateikti ir kad jos darbuotojai atliks faktinių duomenų patikrinimą vietoje, todėl skundo nagrinėjimo terminas jų pusėje pratęsiamas iki 2021 m. lapkričio 26 d. Atsakymo iš inspekcijos negavau iki šios dienos, nors praėjo bet koks protingas terminas atsakymui parengti.“

2.4. „Kreipiausi į inspekciją kelis kartus, tačiau bendradarbiavimas nebuvo vykdomas, į laiškus neatrašoma ir nereaguojama. Su kiekviena užklausa buvo registruojama vis tolimesnė data atsakymo pateikimui (gaudavau žinutę iš inspekcijos dokumentų sistemos). Iki šios dienos neišsiaiškinta, ar buto, [duomenys neskelbtini], Lygialaukis, Paberžės sen., Vilniaus rajonas, savininkas atlikdamas rekonstrukcijos darbus, juos atliko teisėtai, ar buvo išduotas leidimas

rekonstrukcijai, ar yra parengtas tokių darbų projektas ir ar vykdomi darbai atitinka projektą (jeigu apskritai projektas ir leidimas šiems darbams yra).“

2.5. „[...] 2021 m. spalio 29 d. buvo gautas tarpinis atsakymas [...], kuriame inspekcija nurodė: „Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtinta: „Jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip, skundai ir pranešimai išnagrinėjami ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo visų privalomų pateikti dokumentų ir informacijos gavimo dienos; dėl objektyvių priežasčių šis terminas gali būti pratęsiamas iki 20 darbo dienų, apie tai raštu informuojant skundą ar pranešimą pateikusį asmenį ir tikrinamus subjektus ir nurodant patikrinimo termino pratęsimo priežastis. Skundai ir pranešimai, kiek to nereglamentuoja šis įstatymas, nagrinėjami Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka“.

2.6. „[...] inspekcija nurodytų terminų nesilaiko, nes tarpiniame rašte – atsakyme nurodytu laiku (2021-11-26) aš jokio atsakymo negavau.“

3. Pareiškėja skunde Seimo kontrolierės prašo:

„išnagrinėti skundą dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos darbuotojų biurokratizmo;

įpareigoti Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją išnagrinėti mano 2021 m. rugpjūčio 30 d. skundą ir man pateikti motyvuotą atsakymą bei atlikti kitus neatidėliotinus veiksmus, nustatant ar buto, [duomenys neskelbtini], Lygialaukis, Paberžės sen., Vilniaus rajonas, savininkas atlikdamas buto rekonstrukciją visus darbus atliko teisėtai, ar buvo išduotas leidimas rekonstrukcijai, ar buvo parengtas tokių darbų (jau atliktų) projektas, ar atlikti darbai atitinka projektą, ir ar dėl atliktų darbų nėra pavojaus namo gyventojams.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Pareiškėjos skunde nurodytos aplinkybės dėl jos 2021 m. rugpjūčio 30 d. Inspekcijai pateikto ir skundžiamos institucijos vis dar nagrinėjamo skundo buvo pavirtintos Seimo kontrolierių įstaigai darbo tvarka 2021 m. sausio 11 d. kreipusis į Inspekciją. Be to fakto, jog Pareiškėjos 2021 m. rugpjūčio 30 d. skundas (toliau vadinama – Skundas) Inspekcijoje buvo gautas ir registruotas 2021 m. rugpjūčio 31 d., Inspekcija Seimo kontrolierių įstaigai taip pat nurodė, jog Pareiškėjai 2021 m. spalio 29 d. buvo išsiųstas pranešimas dėl jos pateikto Skundo nagrinėjimo termino pratęsimo. Remiantis Inspekcijos suteikta informacija, Pareiškėjos Skundas šiuo metu (2021 m. sausio 11 d. data) yra perduotas nagrinėti Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento Antrojo statybos priežiūros skyriaus vyriausiajam specialistui E. Š., tačiau Skundas nėra išnagrinėtas ir atsakymas Pareiškėjai dar nėra parengtas.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos įstatymai

5.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

„2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai. [...]

3 straipsnis. Seimo kontrolierių veiklos tikslai

Seimo kontrolierių veiklos tikslai:

1) ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms; [...]"

5.2. Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo:

„8 straipsnis. Statybos valstybinės priežiūros institucija ir jos atliekamos funkcijos

1. Statybos valstybinę priežiūrą atlieka Inspekcija.

2. Statybos valstybinė priežiūra apima:

[...]

9) asmenų prašymų, skundų ar pranešimų, susijusių su statybos procesu, nagrinėjimą;

[...]

25 straipsnis. Skundų ar pranešimų nagrinėjimas

1. Jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip, **skundai ir pranešimai išnagrinėjami ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo visų privalomų pateikti dokumentų ir informacijos gavimo dienos**; dėl objektyvių priežasčių **šis terminas gali būti pratęsiamas iki 20 darbo dienų**, apie tai raštu informuojant skundą ar pranešimą pateikusį asmenį ir tikrinamus subjektus ir nurodant patikrinimo termino pratęsimo priežastis. Skundai ir pranešimai, kiek to nereglamentuoja šis įstatymas, nagrinėjami Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka. Teikiant skundą ir (ar) pranešimą, jame turi būti nurodytos aplinkybės, kuriomis asmuo grindžia savo reikalavimą, ir tai patvirtinantys dokumentai.“

6. Kiti teisės aktai

6.1. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininko 2012 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 1V-53 (aktuali akto redakcija, galiojanti nuo 2021 m. rugpjūčio 16 d.) patvirtinto Statybos ir ūkio subjektų veiklos patikrinimo tvarkos aprašo (toliau vadinama – Aprašas):

„4. Aprašas parengtas pagal:

[...]

4.12. Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos taisyklės, patvirtintas Inspekcijos viršininko 2014 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. 1V-5 „Dėl Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos taisyklių patvirtinimo“ [...]

5. Inspekcijos atliekamų patikrinimų tikslas – siekiant išvengti galimos reikšmingos žalos ar realaus pavojaus grėsmės valstybei, visuomenei, kitų asmenų interesams ir aplinkai, t. y. teisės aktų saugomiems gėriams, įvertinti statybos dalyvių veiklą ir suteikti jiems metodinę pagalbą.

[...]

19. Informavimas apie patikrinimų rezultatus:

[...]

19.3. apie patikrinimo rezultatus ir priimtus sprendimus skundą, pranešimą ar kitą kreipimąsi, kurio pagrindu atliktas patikrinimas, pateikę subjektai teisės aktų nustatyta tvarka informuojami raštu [...]

39. Neplaninis patikrinimas atliekamas Inspekcijos vadovybės ar Inspekcijos administracijos padalinio vadovo sprendimu (pavedimu, įsakymu, potvarkiu, pagal skirtą užduotį, rezoliuciją ir pan.):

[...]

39.2. gavus skundą ar kilus pagrįstų įtarimų dėl statybos dalyvio veiksmų ar neveikimo (pavyzdžiui, publikuota tam tikra informacija žiniasklaidoje), kuri gali prieštarauti teisės aktams ar neatitinka teisės aktų reikalavimų, kai įvertinus turimą informaciją kyla įtarimų, kad ūkio subjekto veikla gali kelti grėsmę teisės normų saugomoms vertybėms [...]"

6.2. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininko 2014 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. 1V-5 (aktuali akto redakcija, galiojanti nuo 2020 m. lapkričio 3 d.) patvirtintų Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės):

„26. Asmenų skundų nagrinėjimo terminai:

26.1. skundai teritorijų planavimo ir statybos srityse išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo jų gavimo (su visais papildomais dokumentais ir informacija) Inspekcijoje arba per 20 darbo dienų nuo visų privalomų pateikti dokumentų ir informacijos užregistravimo Inspekcijoje (kai skundai išnagrinėti reikia kreiptis į kitus subjektus dėl dokumentų ir informacijos gavimo), jei Priežiūros įstatymas ar jo pagrindu priimti teisės aktai nenustato kitaip. Jeigu skundo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu, faktinių duomenų patikrinimo vietoje organizavimu ar kitais objektyviais reikalingais atlikti veiksmais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau nei 20 darbo dienų, Inspekcijos viršininkas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. **Pratęsus terminą, apie jo pratęsimą informuojama Viešojo administravimo įstatymo, LRV taisyklių ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;“**

Tyrimo išvados

7. Remdamasi Pareiškėjos skunde nurodyta ir tyrimo metu surinkta informacija (pažymos 2, 4 punktai), taip pat teisiniu reglamentavimu, pacituotu šios pažymos 5–6 punktuose, susijusiu su Inspekcijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento tarnautojų neveikimu, kai teisės aktų nustatytais terminais Pareiškėjai nėra pateikiamas atsakymas į jos Skundą, Seimo kontrolierė konstatuoja:

7.1. Pareiškėjos skunde nurodyta aplinkybė, jog ji skundžiamai institucijai 2021 m. rugpjūčio 30 d. pateikė Skundą, tačiau šis jos kreipimasis iki šiol nėra išnagrinėtas, tyrimo metu pasitvirtino, Inspekcijai pripažinus Skundo gavimo institucijoje faktą bei nurodžius tai, jog Skundas vis dar yra nagrinėjamas Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento Antrojo statybos priežiūros skyriaus vyriausiojo specialisto E. Š. ir atsakymas Pareiškėjai nėra pateiktas (pažymos 4 punktas);

7.2. atsižvelgiant į Pareiškėjos skundo Inspekcijai turinį (pažymos 2.1 punktas), seka išvada, kad Pareiškėjos skundas nagrinėtinas *Apraše* (pažymos 6.1 punktas) nustatyta tvarka ir terminais, t. y. per 20 darbų dienų nuo skundo su visais privalomais dokumentais ir informacija gavimo, nes šis terminas įtvirtintas *Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo* 25 straipsnio ir *Taisyklių* 26.1 punkto nuostatose (pažymos 5.2 ir 6.2 punktai). Pažymėtina, jog minėtuose teisės aktuose yra numatyta galimybė tam tikrais atvejais minėtąjį 20 darbo dienų terminą pareiškėjų skundams išnagrinėti pratęsti. Tačiau svarbu pabrėžti, kad toks skundo nagrinėjimo terminų pratęsimas gali būti tik vienkartinis ir negali būti ilgesnis nei 20 darbo dienų. Atkreiptinas dėmesys, jog Inspekcijos viršininkui ar jo įgaliotam asmeniui priėmus sprendimą dėl termino pareiškėjo skundui išnagrinėti pratęsimo, toks skundžiamos institucijos pareigūnų priimtas sprendimas sąlygoja pareigą apie tokį sprendimą raštu informuoti suinteresuotą asmenį, t. y. pareiškėją (pažymos 6.2 punktas). Tyrimo metu buvo nustatyta, kad Inspekcija 2021 m. spalio 29 d. informavo Pareiškėją apie priimtą sprendimą dėl jos Skundo nagrinėjimo termino pratęsimo (pažymos 2.3, 2.5 punktai), tačiau net ir praėjus 50 darbo dienų nuo Inspekcijos 2021 m. spalio 29 d. pranešimo Pareiškėjai ir net 92 darbo dienoms nuo Pareiškėjos skundo Inspekcijoje gavimo, atsakymas į Pareiškėjos Skundą nėra parengtas (pažymos 4 punktas);

7.3. pažymėtina, kad kitų pareiškėjų kreipimūsi į Seimo kontrolierius pagrindu atliktų tyrimų metu, kai taip pat buvo tiriami Inspekcijos tarnautojų neveikimo atvejai, Inspekcija, išnagrinėjusi tuomečio Seimo kontrolieriaus teiktas rekomendacijas dėl institucijos veiklos gerinimo pareiškėjų

prašymų ir skundų nagrinėjimo srityje, informavo Seimo kontrolierių įstaigą apie tokio Inspekcijos neveikimo (sprendimų priėmimo vilkinimo) priežastis. Kaip viena esminių iš nurodytų susiklosčiusios situacijos priežasčių buvo akcentuotas didelis Inspekcijos darbuotojų darbo krūvis bei didelė darbuotojų kaita Inspekcijoje. Atsižvelgdama į tai, Seimo kontrolierė akcentuoja, kad, kaip ir nagrinėjama, taip ir daugeliu atvejų pareiškėjų lūkesčiai kreipiantis į viešojo administravimo instituciją yra susiję tiek su išsamiu, tiek ir su operatyviu jų kreipimusi išnagrinėjimu. Todėl nei susiklosčiusi padėtis Inspekcijoje dėl esamo darbuotojų stygiaus, nei dar neįgyvendintos institucijos veiklos gerinimo priemonės, nei dar kitos skundžiamos institucijos nurodytos priežastys neatleidžia Inspekcijos nuo pareigos siekti kuo greičiau, o svarbiausia – teisės aktuose nustatytais terminais, išnagrinėti pareiškėjų kreipimusis bei pateikti jiems atsakymus. Tai taikytina ir konkrečiu Pareiškėjos atveju.

8. Remiantis išdėstytu, Seimo kontrolierė daro išvadą, jog Inspekcijos tarnautojų neveikimas, kai Pareiškėjos 2021 m. rugpjūčio 30 d. Skundas iki šiol nėra išnagrinėtas, laikytinas biurokratizmu, kaip jį apibrėžia *Seimo kontrolierių įstatymo* nuostatos (pažymos 5.1 punktą). Akcentuotina, kad, laiku atliktas patikrinimas, kurio savo Skundu Inspekcijai siekia Pareiškėja, svarbus dėl *Aprašo* 5 punkte įtvirtinto siekio – išvengti galimos reikšmingos žalos asmenų interesams – įgyvendinimui. Tačiau Inspekcijos tarnautojų neveikimo pasekmė tapo tiek šio *Apraše* įtvirtinto tikslo nepaisymas, tiek Pareiškėjos teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimas. Remiantis pirmiau nustatytomis aplinkybėmis, nurodytais teisiniais pagrindais ir padarytomis išvadomis, Pareiškėjos skundas pripažintinas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

9. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundą dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos tarnautojų neveikimo pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

10. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininkei Eglei Kuklierienei** rekomenduoja:

10.1. įpareigoti atsakingus Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamento tarnautojus nedelsiant išnagrinėti Pareiškėjos 2021 m. rugpjūčio 30 d. skundą, atlikti su šio skundo nagrinėjimu susijusius būtinus veiksmus, priimti sprendimus ir apie tai informuoti Pareiškėją;

10.2. imtis veiksmų užtikrinant, kad Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos pareiškėjų skundai būtų nagrinėjami laikantis teisės aktų nustatytos tvarkos ir terminų.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**